

Afspraken en procedure in verband met grensoverschrijdend gedrag binnen de context van de begeleiding Geestelijke Oefeningen (GO)

laatste update april 2024

0. Doel

Deze afspraken en procedure willen bijdragen aan een positief en veilig begeleidingsklimaat waarin mensen elkaar met wederzijds respect behandelen; zij beogen ook om begeleiders GO (Geestelijke Oefeningen) en retraitanten te beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag. Waar het toch misloopt kan men terecht bij de hieronder beschreven personen en instanties en volgens de hieronder beschreven stappen.

1. Toepassingsgebied

Het betreft

- de ervaringen en vragen betreffende grensoverschrijdend gedrag die spelen bij de begeleiders GO en retraitanten en die direct gerelateerd zijn aan het deelnemen aan de begeleidingstrajecten GO
- de ervaringen en vragen betreffende grensoverschrijdend gedrag die spelen bij de begeleiders GO en die direct gerelateerd zijn aan het deelnemen aan de aangeboden nevenactiviteiten van en voor begeleiders GO, zijnde: vormingsactiviteiten, teams GO.

Concreet betekent dit:

Wat?

- Het betreft grensoverschrijdend gedrag:
 - o agressie en geweld
 - o seksueel grensoverschrijdend gedrag
 - o ongewenste intimiteiten
 - o pesten
 - o discriminatie.
- Een begeleider stelt vragen bij het gedrag van een andere begeleider, en vermoedt dat grenzen worden overschreden.

Wie?

- begeleiders GO behorende tot de teams GO in Vlaanderen en Nederland
- begeleiders van projecten die onder het departement GO vallen
- retraitanten van projecten die onder het departement GO vallen, dus binnen de begeleidingsrelatie begeleider GO - retraitant.

N.B. Dit document betreft alleen grensoverschrijdend gedrag bij de begeleiding van de Geestelijke Oefeningen, georganiseerd door het Platform voor ignatiaanse spiritualiteit.

Op de website van de jezùieten staat een ander document, dat betrekking heeft op grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen of kwetsbare volwassenen door jezùieten of door medewerkers van de orde: [protocol-voorkomen-misbruik](#).

2. Verschillende aanspreekpunten

2.1. Interne aanspreekpunten

- a. Platform voor ignatiaanse spiritualiteit
De directeur en de coördinator GO zijn aanspreekpunt voor de begeleider en de retraitant.
- b. Oude Abdij Drongen
Voor begeleidingen die het Platform samen met de Oude Abdij Drongen organiseert zijn ook de directeur en de stafmedewerkers van de Oude Abdij aanspreekpunt voor de begeleider en de retraitant.
- c. Supervisoren
Een supervisor is aanspreekpunt voor de begeleider, niet voor de retraitant.

2.2. Externe aanspreekpunten

- d. Externe vertrouwenspersoon
De externe vertrouwenspersoon is aanspreekpunt voor de begeleider en de retraitant. Gegevens: zie hieronder 3.4.
- e. RK Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (Nederland)
Dit contactpunt is aanspreekpunt voor de begeleider en de retraitant.
Gegevens: zie hieronder punt 4.
- f. Kerkelijke aanspreekpunten voor misbruik in een pastorale relatie (België)
Dit contactpunt is aanspreekpunt voor de begeleider en de retraitant.
Gegevens: zie hieronder punt 5.

3. De externe vertrouwenspersoon

3.1. Taakomschrijving

De werkzaamheden van de vertrouwenspersoon bestaan uit:

- Het verzorgen van de eerste opvang van de begeleider GO of de retraitant indien deze contact opneemt.
- In een uitgebreide intake zal de vertrouwenspersoon samen met de begeleider GO of de retraitant nagaan wat de aanleiding is van deze stap naar de vertrouwenspersoon, wat de aard van de problematiek is en wordt onderzocht waar deze problemen door zijn ontstaan. Er wordt uitvoerig geluisterd naar de ervaringen en er worden verhelderende vragen gesteld om de persoon te helpen bij het verwoorden van de ervaringen.
- De vertrouwenspersoon gaat samen met de begeleider GO of de retraitant na of de ervaringen of problematiek direct het gevolg zijn van de participatie binnen het traject GO.

Zijn de problemen niet direct voortgekomen uit de begeleidingsrelatie tussen de begeleider GO en de retraitant en niet het gevolg van participatie binnen het departement dan kan de begeleider GO of de retraitant worden verwezen naar een hulpverlenende instantie voor begeleiding (bijvoorbeeld naar rouwbegeleiding, hulpverlening bij persoonlijkheids/psychosociale problematiek, hulp bij trauma verwerking ...). Het is de rol van de vertrouwenspersoon deze problematiek te signaleren en samen met de gesprekspartner te zoeken naar de juiste hulpverlening.

- Indien de ervaringen of klachten duidelijk gerelateerd zijn aan het contact tussen de begeleider GO en de retraitant binnen het begeleiderstraject GO, of in het contact tussen begeleiders onderling, dan zal de vertrouwenspersoon samen met de persoon bekijken welke ondersteuning noodzakelijk is, welke vervolgstappen genomen kunnen worden en welke oplossingsmogelijkheden er zijn. De vertrouwenspersoon kan de begeleider GO of de retraitant begeleiden bij het omgaan met de ontstane situatie, helpen bij het zoeken van oplossingen of mee helpen zoeken naar de gewenste vervolgstappen. De vertrouwenspersoon zal de persoon erop wijzen dat het mogelijk is om een officiële klacht in te dienen via de klachtenprocedure (zie elders).
- Het geven van advies en informatie over de rechten van de betrokkene en de vervolgstappen die genomen kunnen worden.
- De vertrouwenspersoon zal een begeleider GO of een retraitant verwijzen naar een collega vertrouwenspersoon wanneer dit gezien de situatie gewenst of noodzakelijk wordt geacht, bijvoorbeeld indien zowel de begeleider GO als de retraitant een beroep doen op de vertrouwenspersoon.
- De vertrouwenspersoon zal jaarlijks contacten hebben met de leiding van het Departement Geestelijke Oefeningen over de veiligheid binnen de organisatie, het nakomen van de gedragsregels en het voorkomen van ongewenst gedrag.
- Het Platform voor ignatiaanse spiritualiteit zal de begeleiders GO en retraitanten inlichten over het bestaan van de vertrouwenspersoon op het vormingsweekend voor de begeleiders GO. Nieuwe begeleiders krijgen deze toelichting bij hun introductie.

3.2. Geheimhoudingsplicht

De vertrouwenspersoon heeft de plicht tot geheimhouding van de inhoud van de gesprekken, van de gegevens van de personen waarmee wordt gesproken en over hun omstandigheden. Alle gesprekken, die door de vertrouwenspersoon worden gevoerd met de begeleiders GO en de retraitanten, zijn dus strikt vertrouwelijk. Specifieke informatie wordt alleen verstrekt aan derden wanneer de begeleider GO of de retraitant waarmee de vertrouwenspersoon in gesprek is, hier schriftelijk toestemming voor heeft verleend.

3.3. Positie en werkplek van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon neemt een onafhankelijke positie in. Het Platform voor ignatiaanse spiritualiteit respecteert in alle situaties deze positie, waardoor de vertrouwenspersoon autonoom kan opereren en partijen hierop kunnen blijven vertrouwen.

De vertrouwenspersoon beschikt over een eigen werkplek die los staat van het Platform

voor Ignatiaanse spiritualiteit en de Sociëteit van Jezus (= jezuïeten); dit om de onafhankelijkheid en de vertrouwelijkheid te garanderen.

3.4. Bereikbaarheid en gegevens van de vertrouwenspersoon

Begeleiders GO en de retraitanten uit Nederland en uit Vlaanderen en Brussel kunnen rechtstreeks contact opnemen met de vertrouwenspersoon. Dit kan per mail, telefoon of per brief. Zij hoeven dit niet vooraf of achteraf te melden aan andere personen binnen het Platform voor Ignatiaanse spiritualiteit en hebben ook geen toestemming nodig van het Platform om met de vertrouwenspersoon contact op te nemen.

Mevr. Thekla Schrammeijer
ITOS itos@kpnmail.nl
Terbregselaan 182
3055 RK Rotterdam
Vanuit Nederland: 06 12 37 83 42
Vanuit België: 0031 6 12 37 83 42

De vertrouwelijke gesprekken kunnen in overleg ook online via beeldbellen plaatsvinden.

4. RK Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (Nederland)

Begeleiders GO en retraitanten uit Nederland kunnen rechtstreeks contact opnemen met het RK Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

- Contactgegevens:
 - o 06 24 955 899
 - o contact@meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl
 - o via www.meldpuntgrensoverschrijdendgedragrkk.nl – klik op Melden
 - o Goeman Borgesuslaan 77, 3515 ET Utrecht
- Het Meldpunt fungeert vooral als doorverwijzende instantie en wordt door de meldpunt functionaris beheerd. Men kan ook bij het Meldpunt terecht voor informatie.

5. Kerkelijke aanspreekpunten voor misbruik in een pastorale relatie (België)

Begeleiders GO en de retraitanten uit Vlaanderen en Brussel kunnen rechtstreeks contact opnemen met de kerkelijke aanspreekpunten.

- Contactgegevens:
 - o 02 507 05 93
 - o info.misbruik@kerknet.be
 - o Meer info: <https://www.kerknet.be/bisschoppenconferentie/informatie/over-seksueel-misbruik-de-kerk>
- Het gemeenschappelijke opvangpunt beantwoordt vragen om informatie van slachtoffers van seksueel misbruik of van mensen die hen bijstaan. Het infopunt zorgt

voor doorverwijzing naar de lokale aanspreekpunten van de bisdommen. Bij deze lokale aanspreekpunten kan iedereen terecht voor melding, erkenning, herstel, een klacht, een luisterend oor of een persoonlijk gesprek.

6. Procedure: mogelijke stappen betreffende grensoverschrijdend gedrag

Hieronder wordt beschreven welke opeenvolgende stappen een slachtoffer of dader, een klager of aangeklaagde of andere betrokkenen kunnen ondernemen. Hoe dan ook is het steeds mogelijk één of meerdere stappen over te slaan en zich rechtstreeks te wenden tot een ander (volgend) aanspreekpunt.

Ook al worden er verschillende opeenvolgende stappen voorzien, het is niet de bedoeling dat de verschillende stappen tegelijkertijd en door elkaar worden uitgevoerd; dit om te voorkomen dat verschillende aanspreekpunten gelijktijdig dezelfde vraag behandelen. Pas als een aanspreekpunt van een bepaalde stap oordeelt dat hij het uit handen moet geven of indien een betrokken partij dit wenst, kan een volgende stap gezet worden.

Mogelijke eerste stap – zelf aanspreken

De eerste actie die een persoon (klager/slachtoffer) kan proberen te ondernemen is om zelf de persoon, die zich schuldig maakt aan grensoverschrijdend gedrag, aan te spreken en te vragen dit gedrag te stoppen.

Mogelijke (volgende) stap – melden en hulp vragen

Men kan de verantwoordelijken van de Geestelijke Oefeningen (Platform voor ignatiaanse spiritualiteit / Oude Abdij Drongen) aanspreken met de vraag om tussenbeide te komen. De volgende stappen zijn bedoeld wanneer deze ‘directe’ kanalen niet voldoende of onmogelijk zijn.

Mogelijke (volgende) stap – gesprek met de externe vertrouwenspersoon

De persoon kan met zijn vragen of ervaringen terecht bij de externe vertrouwenspersoon. Indien van toepassing kan de vertrouwenspersoon de begeleider GO of de retraitant begeleiden bij het omgaan met de ontstane situatie, helpen bij het zoeken van oplossingen of helpen zoeken naar de gewenste vervolgstappen (contactgegevens en specifieke taakomschrijving: zie hierboven 3.4).

Indien de persoon over wenst te gaan naar een officiële klacht, bespreekt hij dit met de externe vertrouwenspersoon. De taak van de externe vertrouwenspersoon zal hierbij van invulling veranderen.

Mogelijke (volgende) stap – RK Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (Nederland) of Kerkelijke aanspreekpunten voor misbruik in een pastorale relatie (België)

Het is mogelijk rechtstreeks contact op te nemen met het Meldpunt of het Kerkelijk aanspreekpunt voor informatie, voor bemiddeling of voor een officiële klacht (contactgegevens: zie hierboven 4 en 5).

Indien de persoon vanuit de vorige stap (externe vertrouwenspersoon) naar de klachtenprocedure overgaat, kan de externe vertrouwenspersoon eventueel een adviserende en ondersteunende rol behouden. Zij zal echter niet als hulpverlener optreden.

7. Slotbepaling

Voor alles wat niet vermeld is in dit document gelden de relevante documenten van de Nederlandse bisdommen en de KNR, van de Belgische bisdommen en de URV (Gedragscode Pastoraat, Reglement RK Meldpunt grensoverschrijdend gedrag, Brochure van taboe naar preventie), en wetgeving van de overheid.